

TÖÖRÄNNE JA HARGMAISUS PÕHJA- JA BALTIMAADES

Konverents Kumu kunstimuuseumis Tallinnas 7. Märtsil 2014

Aeg: 7. märts 2014

Keel: eesti ja inglise (sünkroontõlge)

Inimeste vaba liikumine on üks Euroopa Liidu aluspõhimõtteid. Ränne, sh tööränne, on üheks oluliseks võimaluseks tasakaalustada tööjõu nõudlust ja pakkumist ning seeläbi tasakaalustada tööhõivet EL-is, lahendada rahvastiku arengust tingitud väljakutseid ja tõsta riikide konkurentsivõimet.

Põhjamaade Ministrite Nõukogu algatas eelmisel aastal [Põhjamaades ja Balti riikides töörännet ja sellega seotud rahvastiku arengut puudutava projekti](#).

7. märtsil Tallinnas Kumu kunstimuuseumis aset leidev **kõrgetasemeline konverents "Tööränne ja hargmaisus Põhja- ja Baltimaades"** jätkab töörände teemal arutlemist. Uue teemana käsitletakse hargmaisust kui uut nähtust, mis kaasneb tänapäeval töörändega.

Tartu Ülikooli professor **Tiit Tammaru** selgitab, et hargmaisus (transnationalism) tähistab seda, et tänapäeval ulatub paljude inimeste tööalane tegevus ja suhtlusvõrgustik laiemalt väljapoole kodumaa piire. Selline muutus on üha enam mõjutamas Läänemere piirkonna ja kogu maailma paljusid eluvaldkondi, sh tööturgu, seades nii rahvusriikide arengule uusi väljakutseid.

Konverentsil saavad teiste seas sõna EV sotsiaalminister **Taavi Rõivas**, EV siseminister **Ken-Marti Vaher** ja Euroopa Komisjoni volinik **László Andor**.

Konverentsil arutlevad **akadeemikud, spetsialistid ja poliitikud** järgmistel teemadel:

- Kui palju Eesti tööealisest elanikkonnast soovib välismaale tööle minna? Kes ja miks soovivad lahkuda? EV Sotsiaalministeerium tutvustab värsket Eesti tööealise rahvastiku väljarändepotentsiaali 2013. aasta analüüsi.
- Kuidas aidata inimestel kohaneda uute oludega uues riigis, aga ka sisserännanud tööjõuga?
- Kuidas arendada ühiselt nutikat rändepoliitikat Põhja- ja Baltimaades, nii et tõuseks piirkonna konkurentsivõime ning inimestel säiliks side kodumaaga?
- Poliitikauuringute Keskus Praxis paneb kokku talendipoliitika pulse.

Eesti: uus väljarändepotentsiaali uuring

Suureneva kvalifitseeritud tööjõu puuduse valguses tuleb leida viise vajamineva tööjõu meelitamiseks ja sisserändajate kohanemise toetamiseks. Oluline on suurendada õiglast tööjõu liikuvust ja juurdepääsu töökohtadele kogu Euroopa Liidus. Samas tuleb tähelepanu pöörata ka kodumaalt väljarändajate hulgatele ja lahkumise põhjustele.

Sotsiaalministeerium tellis 2013. aastal viiendat korda küsitlusuuringu, et selgitada välja, kui suur on Eesti tööealiste elanike väljarändepotentsiaal ehk kui palju leidub Eestis inimesi, kellel on plaan

Konverentsi partnerid:

välismaale tööle minna ja kes on teinud selleks ettevalmistusi. Uuringu tulemused pakuvad mõtteainet nii laiemale avalikkusele kui ka poliitikakujundajatele.

[Viimane Sotsiaalministeeriumi poolt läbiviidud väljarändepotentsiaali uuring toimus 2010. aastal.](#)

Sellest selgus, et välismaale tööle minna soovivate tööealiste inimeste hulk on võrreldes varasemaga suurenenud. Kui 2006. aasta „Eesti tööealise elanikkonna väljarände eelistused“ uuringu kohaselt oli Eesti tööealise rahvastiku väljarändepotentsiaal hinnanguliselt 3,9% tööealisest rahvastikust (umbes 36 000 inimest), siis 2010. aastal ulatus see näitaja juba 8,5%-ni (umbes 77 000 inimeseni). Tööturu arengute valguses ei olnud see tulemus üllatav, sest 2010. aasta I kvartalis saavutas töötute arv rekordtaseme ehk 137 000 inimesel ei olnud tööd. Seega on mõistetav, et inimeste huvi ning soov välismaal töötamise vastu oli majanduskriisi perioodil ka erakordselt suur.

2014. aastaks on olukord tööturul paranenud, kuid küsimuseks jääb, kas perioodil 2010-2013 on toimunud olulisi muutusi tööealise elanikkonna väljarändepotentsiaalis või on tulemused võrreldavad 2010. aasta olukorraga? Vastus sellele küsimusele peaks selguma värskest uuringust "Eesti tööealise rahvastiku väljarändepotentsiaal aastal 2013".

Tööränne Põhja-Balti piirkonnas

Põhjamaade valitsusjuhid toonitasid eelmise aasta lõpus Oslos Põhjamaade tippkohtumisel, et riigid peavad üksteiselt enam õppima, töötama aktiivselt piiritökete eemaldamise nimel ja olema avatud töömigrantidele. Seejuures on oluline toetada kutseõpet ja –haridust, luua praktikavõimalusi.

Lisaks on Põhjamaade ühiseks eesmärgiks luua välismaal sündinutele võimalused siseneda tööturule ja tagada neile võrdsed õigused. [Hiljutine uuring Ida- ja Kesk-Euroopa töömigrantide olukorrast Põhjamaades](#) toob esile tööagentuuride olulisuse – neist on kujunenud tugiüksused sisserännanutele ning tänu sellele on muutunud tööränne ohutumaks.

2013. aasta suvel lõppes Soome, Rootsi, Läti ja Eesti ühine [uurimisprojekt "CentralBaltic JobFerry"](#), mille raportit täiendab praktilise lisana mitmekeelne [veebikeskkond töötajatele ja –soovijatele piirkonnas](#). Põhjamaade poolt osales uurimuses ka Põhjamaade Ministrite Nõukogu ruumiplaneerimise kompetentsikeskus [Nordregio](#).

Analüüsist nähtub, et Soome, Rootsi, Läti ja Eesti seisavad kõik silmitsi tööjõupuudusega tervishoiu, sotsiaalteenuste, inseneritöö, info- ja arvutitehnoloogia ja ehituse valdkonnas. Tööjõu liikuvust üle piiride takistavad infopuudusest tingitud teadmatus ja vähene koostöö; täpsemalt sotsiaalsete hüvede ja pensioniga seotud kitsaskohad, aga ka puudulik keeleoskus, seisab "CentralBaltic JobFerry" kokkuvõttes.

Uurimisprojekti järeldustes tõdetakse, et piiriülene tööränne vajab üldiselt paremat ja kõiki piirkonna riike hõlmavat tugisüsteemi ja korraldust. Näiteks Rootsi keskendub praegu eelkõige Norra ja Taani tööturule, mõnel juhul ka Soomele, koostööd Balti riikidega ei peeta aga nii oluliseks. Seega laiub tööturu valdkonnas suur arenguruum ja võimalused.

Põhjamaade eeskujul ühtsema tööturu loomisel oleks palju positiivseid mõjusid nii piirkonna majandusele kui ka laiemalt heaolule. Vaja oleks luua soodne olukord neile, kes soovivad välismaal kogemusi ja teadmisi koguda, kuid samas hoida sidet kodumaaga.

Tööränne on otseselt seotud rahvastiku arenguga. Nii Põhjamaad kui ka Balti riigid peavad juba lähitulevikus leidma lahendusi aina vananeva rahvastiku (suure hulga pensionäridega), stagneeruva või väheneva (kvalifitseeritud) tööjõuga seotud väljakutsetele. Need muutused rahvastikus mõjutavad oluliselt kõiki tulevase poliitikaid.

Konverentsi partnerid: